MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR DR.
GRETA MIFSUD

Seduta tas-7 ta' Dicembru, 2009

Talba Numru. 389/2008

Ignazio Mallia

vs

Id-Direttur Generali

It-Tribunal,

Ra l-Avviz tal-attur li talab lil dan it-Tribunal sabiex jikkundana lid-Direttur konvenut ihallsu is-somma ta' elfejn, hames mija u wiehed u sittin Euro u hamsa u sebghin centezmu (€2,561.75), rapprezentanti xogholijiet relatati ma' installazzjoni, tiswija u/jew manutenzjoni ta' liftijiet fil-bini tal-Qrati ta' Malta fi Triq ir-Repubblika, il-Belt Valletta u kif mitlub taht l-Att dwar l-Awtorita' ghas-Sahha u Sigurta' (Kap. 424 tal-Ligijiet ta' Malta), il-hrug ta' rapporti li jiccertifikaw tali liftijiet tajbin ghal uzu u li jiffunzjonaw sew, liema xoghol gie rez bejn is-sena 2004 u s-sena 2006, u fuq inkarigu tal-konvenut (ara kopji tal-*works reports* iffirmati minn ufficcjali tal-Qorti li jikkonfermaw it-twettiq mil-attur tax-xoghol moghti lilu mill-konvenut.

Ftit jiem biss wara l-hrug ta’ rapport kif imsemmi aktar ‘l fuq, liema rapport kien datat (06/01/2006) u li l-konvenut kien accetta, l-istess konvenut ighid li skopra xi hsarat fil-liftijiet li ghal ragunijiet li jaf hu biss ghogbu jattribwixxi lill-attur u dan meta l-istess attur anqas biss resaq lejn l-edificju tal-Qorti fil-jiem li segwew il-hrug tal-isemmi rapport .

Mitlub ihallas l-imsemmi bilanc permezz ta’ ittra interpellatorja datata d-19 ta’ Settembru, 2007 u ittra ufficjali, datata t-8 ta’ Mejju, 2008, il-konvenut baqa’ inadempjenti.

Minghajr spjegazzjonijiet ta’ xejn, il-konvenut ittermina l-inkarigu moghti lill-attur u permezz ta’ ittra interpellatorja datata 6 ta’ Frar, 2008 ukoll jintimah li ser ifittxu ghad-danni jekk jppersisti fit-talba tieghu li jithallas lilu dak li legittimament hu dovut.

Il-konvenut wasal ghad-decizjoni li jtemm l-inkarigu fuq imsemmi, stante li fil-frattemp inbidlet il-persuna responsabbli fl-amministrazzjoni tal-Qorti u li kienet tat dan l-inkarigu, u minflok ipproceda biex jidhol fi ftehim bil-miktub mal-attur, kif kien ippjanat originarjament, l-istess attur sab ruhu mwarrab.

Bl-ispejjes, inkluzi dawk ta’ l-ittra interpellatorja datata d-19 ta’ Settembru, 2007 u l-ittra ufficjali, datata 8 ta’ Mejju, 2008 u flimkien mal-imghaxijiet relattivi fuq is-somma, dovuti fuq rata kummercjali mid-data tat-tlestija.

Ra r-risposta tal-konvenut li eccepixxa illi t-talba tas-socjeta’ rikorrenti hija preskritta ai termini ta’l-Artikolu 2148 (a) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta’ Malta.
Illi, minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ebda somma flus mhi dovuta lill-attur, peress illi x-xoghol maghmul minnu ma sarx skont is-sengha u l-arti u kkawza danni kbar lill-intimati, liema danni waslu sabiex jinbiddel l-apparat kollu bi spejjes ta’ eluf kbar ta’ liri.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Ra x-xhieda tal-attur li spjega li kien jiggestixxi s-socjeta' IGM Lift Services & Supplies u x-xoghol li jaghmlu, kien fost ohrajn li jiehdu hsieb il-manutenzjoni ta' liftijiet , inkluz tiswija u installazzjoni ta' *parts*.

Ighid li kien inghata l-inkarigu fl-2004 u dam jagmel dan ix-xoghol ghal-sentejn shah, cioe' sas-sena 2006. Kull meta kienu jcemplu mill-Qorti kienu jinzlu fil-bini tal-Qorti u jaghmlu xoghol ta' manutenzjoni fuq il-liftijiet, jew ibiddlu xi partijiet u jinstallaw ohrajn flokhom.

Imbaghad kienu jipprezentaw *work report* lill-ufficjal responsabbli, li kien jiffirma bhala sinjal li kien qed jaccetta x-xoghol, u ghalhekk il-hlas kien dovut lilhom.

Xoghol iehor kien jkkonsisti f'li jiehdu hsieb li l-liftijiet jigu ccertifikati, minn Inginier kwalifikat u indipendenti, li kienu jinkarigaw u li, wara li jisspezjona l-liftijiet, johrog certifikat li qed jahdmu tajjeb u/jew li huma sikuri biex juzawhom il-pubbliku.

Jekk kien ikun il-kaz, li kien hemm xi rakkommandazzjonijiet da parti tal-Inginier, wara li kienet issir l-ispezzjoni, kienu josservawhom.
Ghal hlas kienu johorgu l-*invoice* u thallsu regolarment sas-sajf 2005. Il-ftehim kien sar verbalment, u minkejja li kien suggerit li jsir kuntratt bejn il-partijiet, dan qatt ma sehh u minflok fil-bidu tas-sena 2006, kien ittehdilhom l-inkarigu u tkeccew.

Sas-sajf 2005, kien sar l-ahhar pagament, izda minkejja dan, kienu baqghu jaghmlu x-xoghol regolari u baqghu johorgu l-*invoices*, u l-*works reports* baqghu jigu ffirmati mill-konvenut.

L-ahhar li kien mar l-Inginier Dominic Bellizzi, kien fis-6 ta' Jannar, 2006. u kien ghamel spezzjoni tal-liftijiet u ma kienx sab problemi. Ftit granet wara, ikkomunikaw mieghu mill-Qorti u nfurmawh li kien hemm hafna hsara fil-liftijiet u li kienu ddecidew li jtemmu l-inkarigu li kienu tawh zmien qabel. Id-decizjoni kienet wahda unilaterali u arbitrarja.

Ma kienux halluhom sabiex jinzlu l-Qorti sabiex ikunu jafu x’kien gara.

Minn meta kien mar l-Inginier, sa meta kienu nfurmawh li kien hemm problemi fil-liftijiet, ma kienux marru hdejn dawn il-liftijiet jew hdejn il-Qorti u ghalhekk xi haddiehor kien baghbas maghhom fil-frattemp.

L-ammont li qed jintalab huwa ta’ elf u disgha u disghin lira Maltin u sitta u sebghin centezmu (Lm1,099.76), ekwivalenti ghal elfejn, hames mija u wiehed u sittin Euro u hamsa u sebghin centezmu (€2,561.75), flimkien mal-imghaxijiet, pero’ minkejja diversi interpellazzjonijiet, dan il-hlas qatt ma sar.

Meta kien kitbilhom l-Avukat tieghu, heddewhom li kienu ser ifittxu ghad-danni u dan ghaliex kien hemm xi sebat elef lira Maltin (Lm7,000), u cioe’ ekwivalenti ghal sittax-il elf, tlett mija u hames Euro u wiehed u sittin centezmi (€16,305.61), izda qatt ma fethu procedura ta’ danni fil-konfront tieghu.

Ix-xhud jispjega illi posthom kien mehud minn Titan International u huwa konvint li kollox kien skuza biex iwarrbuhom u jdahhlu xi haddiehor minflokhom.

Ra x-xhieda ta’ Dominic Bellizzi, li jokkupa l-kariga ta’ Mechanical Engineer. Jahdem ukoll bhala Designated ACAB mill-Awtorita’ Maltija Dwar l-Istandards u ghalhekk huwa kompetenti sabiex jispezzjona liftijiet u jekk humiex tajbin u sikuri ghal uzu mill-pubbliku.

Ighid li ilu jispezjona l-liftijiet sa’ mis-sena 2002 u b’mod indipendenti.

Jikkonferma li kien gie mqabbad minn IGM Lift Services & Supplies sabiex jaghmel spezzjoni tal-liftijiet tal-Qorti u kien ghamel dan fis-6 ta’ Jannar, 2006. Dakinhar, minkejja li kien hemm xi affarijiet li kellhom bzonn xi manutenzjoni, kienu sikuri u minghajr periklu ghal min juzahom u kien ghalhekk li hareg certifikat posittivi, wiehed Law Courts 01/06 u l-iehor Law Courts 2 01/06.

Ghal dan ix-xoghol u spezzjoni, jikkonferma li kien mexa' skont il-Factories (Hoists and Lifts) Regulations tal-1964.

Minn dakinhar qatt ma spezzjona liftijiet tal-Qorti aktar u anqas resaq lejn Qorti.

Jikkonferma li kien jaf li l-Qorti ma rieditx thallas lil IGM Lift Services & Supplies, u dan minhabba li allegaw li l-liftijiet kellhom hsarat kbar, pero' seta' jghid li l-affarijiet li kien jehtiegilhom l-manutenzjoni biex l-liftijiet jahdmu ahjar u jkunu aktar sikuri, ma setghu qatt kienu l-kawza ta' hsarat kbar, kif il-konvenuti qed isemmu.

Il-konvenut ma pprezenta ebda xhieda u nghata diversi seduti sabiex jaghmel dan.

Ra l-atti u d-dokumenti esebiti.

<u>Ikkunsidra</u>

Il-konvenut qajjem eccezzjoni preliminari fis-sens li l-azzjoni attrici hija wahda preskritta ai termini ta'l-Artikolu 2148 (a) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta, u cioe' l-preskrizzjoni ta' tmintax-il (18) xahar.

(a) L-azzjonijiet tal-hajjata, skrapan, mastrudaxxi, bennejja, bajjada, haddieda, argentieri, arluggara u ta' persuni ohra li jahdmu sengha jew arti mekkanika, ghall-prezz ta' l-opri jew tax-xogholijiet taghhom, jew tal-materjal li jfornu;

Fis-sentenza fl-ismijiet '**Langdale Limited vs Jon David Limited' (QA 3/11/2004, App. Civili 4/1997)**, gie enunciat illi din id-disposizzjoni tal-Ligi "***tirriferixxi ghal-lokazzjoni ta' opera li biha dawk il-persuni jkunu obbligaw ruhhom li jaghtu x-xoghol taghhom, u mhux ghal-locatio opera li biha l-imprenditur jobbliga ruhu li jaghti, mhux ix-xoghol, izda l-prodott tax-xoghol – meta l-lokazzjoni d'opera tkun konnessa ma' organizzazzjoni ta' mezzi teknici li timprimi lill-***

lokazzjoni l-karattru ta' att oggettivament kummercjali."

L-attur jiggestixxi socjeta' li tinstalla l-liftijiet, toffri servizzi ta' manutenzjoni u riparazzjoni tal-istess, inkluz bejgh u installazzjoni ta' *spare parts*.

It-Tribunal ezamina bir-reqqa u jhoss li dan l-istess servizz li joffri l-attur tramite s-socjeta' ma jikkostitwix sengha jew arti mekkanika.

Interpretazzjoni aktar adattata ghal kaz in ezami u ghal finijiet ta' preskrizzjoni hija dik ta' hames snin taht l-Artikolu 2156 (f)

" (*f*) l-azzjonijiet ghall-hlas ta' kull kreditu iehor li gej minn operazzjonijiet kummercjali jew minn hwejjeg ohra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-ligi jew ligijiet ohra, taht preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirrizulta minn att pubbliku."

F'dan il-kaz, lanqas irrizulta li kien hemm att pubbliku jew skrittura privata, izda biss ftehim verbali, Kien sar xi suggeriment sabiex isir ftehim bil-miktub, izda dan qatt ma sehh.

Ghalhekk, it-Tribunal qed jirrespingi l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni bl-ispejjes.

In kwantu jirrigwarda l-mertu, l-konvenut ma gab l-ebda provi u dan meta kellhu hafna opportunitajiet sabiex jaghmel dan.

Fin-nuqqas, it-Tribunal jikkunsidra li ma hemmx kontestazzjoni ghall-verzjoi ta' l-attur li kien gie mqabbad sabiex jaghmel xoghol ta' manutenzjoni fil-liftijiet tal-Qorti u kien iqabbad lill-Inginier li kien jiccertifika li l-liftijiet kienu jiffunzjonaw u ma kienux ta' periklu ghal pubbliku.

Irrizulta li kien rcieva l-ahhar pagament f'2005, u sadanittant ugwalment kien baqa' jaghmel it-tiswijiet fuq dawn il-liftijiet, izda mbaghad kienu infurmawh mill-Qorti li

l-liftijiet kelhom hsara kbira u kienu waqqfulu x-xoghol. Ighid li dan ma kienx minnu ghaliex kien gie l-Inginier Domenic Bellizzi li kien innota li kien hemm xi affarijiet zghar li kellhom bzonn manutenzjoni, izda l-istat tal-lifijiet kien tajjeb u ma kienx hemm periklu. Ix-xoghol ta' manutenzjoni li kien jinhtieg, ma kienx tali li seta' jwassal ghall-hsara li allega l-konvenut.

Fin-nuqqas ta' provi kontraditorji da parti tal-konvenut, it-Tribunal ser ikollu jghaddi biex jaccetta l-verzjoni ta' l-attur bhala dik l-aktar tenibbli inkluz il-kwantum

Ghal dawn il-motivi, t-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jilqa' t-talbiet attrici. bl-ispejjes u l-imghax kif mitluba a kariku tal-konvent.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------